

Datum **2010-02-08**
Riktlinjer beslutade av styrelsen **2010-02-15**

FI Dnr 10-1561

Finansinspektionen
P.O. Box 7821
SE-103 97 Stockholm
[Brunnsgatan 3]
Tel +46 8 787 80 00
Fax +46 8 24 13 35
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

Riktlinjer för bestämmande av särskild avgift för överträdelser enligt lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument (prospekt och offentliga uppköpserbudanden)

1. Bakgrund

Följande ”Riktlinjer för bestämmande av särskild avgift för överträdelser enligt lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument (prospekt och offentliga uppköpserbudanden)” ersätter tidigare riktlinjer daterade 2008-05-15.

Den 1 januari 2006 trädde förändringar i lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument (LHF) i kraft. Förändringarna föranleddes av genomförandet av prospektdirektivet (2003/71 EG). Detta innebar bland annat att regelverket rörande prospektskyldighet vid erbjudanden av finansiella instrument till allmänheten samt upptagande av finansiella instrument till handel på en reglerad marknad förändrades.

Finansinspektionen ska fatta beslut om särskild avgift av den som trots att prospektskyldighet föreligger inte ansöker om godkännande av ett prospekt eller förfar felaktigt i samband med offentliggörande av prospekt. Detsamma gäller vid offentliga uppköpserbudanden. Den särskilda avgiften ska uppgå till lägst 50 000 kronor och högst 10 miljoner kronor.

Särskilda avgifter utgör straff enligt Europakonventionens mening vilket medför krav på att handläggningen är nyanserad samt att en inte alltför restriktiv bedömning ska göras om det finns förutsättningar att efterge avgiften.

2. Förarbeten

Enligt prop. 2004/05:158 s 193 ska den särskilda avgiften vara effektiv, proportionerlig och avskräckande. Mot den bakgrunden ska Finansinspektionen göra en bedömning av arten och omfattningen av en överträdelse när avgiftens storlek ska bestämmas. Även förhållanden hos den som har gjort överträdelserna måste dock beaktas. Exempelvis kan vad som upplevs som en avskräckande avgift för en fysisk person med måttliga ekonomiska resurser framstå som i det närmaste obetydlig för en juridisk person.

Enligt 6 kap. 3c § LHF kan den särskilda avgiften helt eller delvis efterges om överträdelsen är ringa, ursäktlig eller om det annars finns särskilda skäl. Av förarbetena framgår att bedömningen om eventuell eftergift av den särskilda avgiften bör utgå från omfattningen av överträdelsen i det enskilda fallet. Därvid bör beaktas både vilken bestämmelse som har överträtts och i vilken grad så har skett. Avgiften bör även kunna sättas ned eller efterges om det rör sig om svårare bedömningar avseende tillämpningen av en specifik regel. Det bör också beaktas om den som har gjort en överträdelse har försökt att vidta rättelse och om detta varit möjligt. Beträffande särskilda skäl bör främst förmildrande omständigheter i de enskilda fallen beaktas. Här bör i första hand avses sådana fall där avgiften slår hårt mot den enskilde (Prop 2004/05:158 s. 194).

3. Riktlinjer för särskilda avgifter

Överträdelser där särskild avgift kan komma ifråga är i normalfallet relativt homogena. I syfte att uppnå en enhetlig rättstillämpning lämpar det sig därför att fastställa kriterierna för hur den särskilda avgiften bör beräknas i normalfallet. En avgiftsmodell av det här slaget syftar således till att Finansinspektionen vid beslut om särskild avgift ska kunna utgå från de beräkningar och ställningstaganden som görs i denna promemoria.

Det är dock viktigt att hålla i minne att en bedömning ska göras i det enskilda fallet och att omständigheter kan tala för att avgiften ska sättas till ett annat belopp än enligt denna modell. Beroende på omständigheterna i det enskilda fallet kan det alltså finnas skäl att frånga nedanstående tabeller. Sådana omständigheter kan vara av såväl förmildrande som försvårande art.

Vad som nedan sägs om prospekt gäller i tillämpliga delar även offentliga uppköpserbjudanden.

Finansinspektionen fattar beslut om särskild avgift av den som trots att prospektskyldighet föreligger inte ansöker om godkännande av ett prospekt (s.k. underlåtelseärenden). Vidare fattar Finansinspektionen beslut om särskild avgift när bolaget visserligen har upprättat ett prospekt men i övrigt inte följt gällande regelverk i samband med offentliggörande av prospektet (s.k. offentliggörandeärenden). Finansinspektionen anser att offentliggörandeärenden i normalfallet är mindre allvarliga än underlåtelseärenden och att den särskilda avgiften i allmänhet bör sättas till ett lägre belopp vid dessa överträdelser.

Finansinspektionen tillämpar två alternativa beräkningsgrunder. Det ena är att lägga emittentens marknadsvärde (börsvärde) till grund för beräkningen. Denna beräkningsgrund bör användas vid offentliggörandeärenden. Det andra är att göra beräkningen med det aktuella emissionsvärdet som grund. Denna beräkningsgrund bör användas vid underlåtelseärenden.

3.1. Underlåtelseärenden

Underlåtelseärenden kan i princip endast bli aktuella när överlåtbara värdepapper erbjuds allmänheten, vanligtvis genom emission. Prospekt ska visserligen upprättas i samband med upptagande till handel på en reglerad marknad, men mot bakgrund av den noteringsprocess som bolagen i en sådan situation genomgår, är risken för att prospekt inte upprättas mycket liten.

Fördelen med att utgå från emissionsvärdet vid underlåtelseärenden är att det ger en tydligare koppling till hur allvarlig förseelsen är. Ju mer pengar som har kommit in till bolaget i och med emissionen, desto högre bör avgiften bli. Dessutom är beräkningen enkel och kan tillämpas oavsett om emittenten är börsnoterad eller ej.

Prospektskyldighet inträder vid ett sammanlagt värde på en (1) miljon euro under en tolv månadersperiod, dvs. för närvarande knappt tio miljoner kronor. Vid beräkning av emissionsvärdet bör det sammanlagda värdet som leder till prospektskyldighet istället användas. För det fall att emissionen inte blir fulltecknad bör användas det högsta sammanlagda värdet som varit möjligt, dvs. emissionens värde vid fullteckning.

För en rimlig spridning av avgiftens storlek bör den särskilda avgiften i normalfallet fastställas till en (1) procent av emissionsvärdet. Beloppet bör avrundas till närmaste femtiotusentals kronor, om den framräknade särskilda avgiften uppgår till högst en miljon kronor. Om den framräknade särskilda avgiften uppgår till över en miljon kronor bör avrundning ske till närmaste hundratusentals kronor. Den särskilda avgiften kan aldrig uppgå till mer än 10 miljoner kronor, även om emissionsvärdet överstiger 1 miljard kronor.

Exempel på den särskilda avgiftens storlek vid underlåtelseärenden.

Emissionsvärde (milj kr)	Särskild avgift, kr
10	100 000
100	1 000 000
1 000	10 000 000

3.2. Offentliggörandeärenden

Offentliggörandeärenden kan bli aktuella vid följande situationer.

- A. Upptagande till handel på en reglerad marknad,
- B. Överlåtbara värdepapper erbjuds allmänheten (vanligtvis emission)
- C. En kombination av A och B.

Som angivits ovan bör dessa ärenden i normalfallet betraktas som mindre allvarliga än om bolaget helt har underlåtit att upprätta prospekt och kan snarare

hänförs till kategorin ordning och reda. Av den anledningen bör avgiften i dessa fall sättas till ett lägre belopp än vid underlåtelseärenden. Emellertid är det inte alltid att det finns ett emissionsvärde att räkna på, utan dessa ärenden kan vara väl så vanliga vid upptagande till handel på en reglerad marknad.

I syfte att få en enhetlig tillämpning av offentliggörandeärenden anser FI att bolagets börsvärde som regel bör användas som grund för beräkningen av den särskilda avgiften vid dessa överträdelser. För bolag som inte är upptagna till handel bör den fastställda emissionskursen, multiplicerat med antalet aktier i bolaget efter emissionen, användas för att bestämma avgiftens storlek. Härvid bör värdet beräknas för den dag upptagande till handel sker alternativt den dag emissionen slutförs.

Mot bakgrund av ovanstående har FI tagit fram en avgiftsmodell att använda som utgångspunkt vid offentliggörandeärenden. Avgiftsmodellen innebär att de minsta bolagen med ett börsvärde på under en halv miljard, bör hamna på den enligt lag lägsta nivån. Avgiftsmodellen är av regressiv art, vilket innebär att det bör ske en avtrappning i den särskilda avgiften för de större bolagen.

Börsvärde* (mdr kr)	Särskild avgift, kr
< 0,5	50 000
0,5–1	100 000
1–10	250 000
10–25	500 000
25–50	1 000 000
>50	2 000 000

* eller motsvarande